

КРИМИНАЛНА КРОНИКА

ИЛУСТРОВАН ЛИСТ ЗА КРИМИНАЛИСТИКУ, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ И ЗАБАВУ.

ВЛАСНИК И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Љуб. Љубинко Петровић

Лист стаје за Србију годишње 12 дни, на по године 6 дни, на 3 месеца 3 дни. За Аустро-Угарску и остале земље ван краљевине: на годину 12 круна ауст. вр., на по године 6 круна, на 3 месеца 3 круне.

Уредништво и администрација налази се на позоришном тргу, преко од споменика Кнеза Михаила. Сва писма ваља од сада слати на ову адресу.

Београд, понедељак 30 новембра 1898. год.

САДРЖАЈ:

Криминални део: Сирото дете, слика из живота једног идиота написао Др. Доброслав К. Милојковић — Крвави злочин у браку без љубави, написао Јане Каараџановић — Ромео и Јулија, прича, превео П. Т. — Банкнота од једног милиона фуната, од Марка Твена превео Јава Мијалковић.

Правнички део: Појам административног правосуђа у уставној држави, чине М. — Општински писари у служби јавне безбедности од М. — Какав значај могу имати телефонски разговор са гледницом приватног права, израђено по Dr-у Маји професору циришког универзитета, написао М. А. Поповић — Електричност као предмет литерарне правничке дискусије, израђено по Dr-у Барону професору универзитета у Бону, написао М. А. Поповић.

Општи део поезија: Љубим те, посвећено г-ђици Јелисавети, Милан Ј. Симић — Шинков — Отаџбино, Милица С. Јовановићева — Одговори уредништва.

КРИМИНАЛНИ ДЕО.

Библиотека у интензар Библиотека
Српског народног позоришта
пол бр. 455

СИРОТО ДЕТЕ 194. год.

Скица из живота једног идиота у Београду
написао Др. Доброслав К. Милојковић.

Деца су мила још док су у колевци, па су мила све док имају право на то име. Тек кад почне да се врши прелом између детета и младића, односно девојчице, почиње да се навлачи на цео изглед нешто страно — ново, и на лицу се може читати доста јасна промена, као и у мислима, и у говору. Природа је учинила уочљиву промену између једног и другог дела живота.

Како се сви са слашћу сећамо оних красних детињских дана! То је најсрећније доба у животу. Добра детињства, то је доба милоште, доба невиности и бе-зазлености, доба безбрежности, доба чуђења, доба учења. У ово доба најхитрије прикупља дете све ново, а ствара себи читав нов свет свога будућег живота. У ово доба оно може правилно и мудро, без претоваривања, да се развија полако

и стално; али може непажњом и небрежљивошћу и да се упропасти. Све то зависи од оне околине, у којој одрасте. Његови родитељи, или стараоци, стварају му темељ, на коме ће доцније учитељи подизати зграду.

Није један случај, да се на децу обраћа врло мало пажње. Не велимо да за то ваља дете чувати као у кавезу, и навалити на њу учење, већ му дати слободе, али га у тој слободи не занемарити. Има разних случајева, где су деца пострадала само због недовољне пажње својих старијих. Каква мала небрежљивост у стању је каткад да буде судбоносна за дете. Каква несмишљена прича само довољна је, па да каквом детету улије ужасан страх, који може да га доведе до неописаних последица. Деца усамљена, у самоћи, најрадије премишљају о оним причама, које

су им као страшне испричане. Детињи млад мозак врло је осетљив према свакому, па је за то врло нужно, да му се приступа тихо, разложно, нежно, као најосетљивијим жицама какве божанствене харфе. Деца су темељ, на коме се подиже онај величанствени град — човечанство: однегујмо децу како ваља, па ћемо добити најсталнији бедем за одбијање свих навала, које човека чекају у животу. Ово вреди за цео свет, као и за поједине државе, јер какву младеж добијемо, онакве ћемо имати и грађане.

И опет судови суде и осуђују непосредне кривце, док ови посредни, а тако опасни, махом пролазе без казне.

Ми ћемо испричати једну причицу, управо скицу, која је поникла досада далеко од нас, у лепим планинским пределима, али која јасно представља зле последице, које могу настати по дете немарљивошћу његове околине.

* * *

Кад год би топли дан превалио, и кад би река почела распостирати своју хладовину на вишег, преко најближих стрмена, кад би сунце слало свој последњи поздрав кроз долину на ниже, док би се према сунчевом заходу преко висова ваљали густи облаци, онда би се и он појављивао, као кукавица на неком сату, и сео би на клупу, пред малом, чиском, шиндром покрivenом кућицом, која је била подигнута високо, на самој обали те реке. Овде би он седео и наслажавао би се благом хладовином, а својим детињским очима, јасним и развученим смешкањем, туткајући руке између дебелих ногу, пратио би румени одесев сунчев тако весело, као да је цео свет његов.

Кад би га позвала деца, да му даду коју пару, онда би његово смешкање било још јасније и развученије. Онда би устао и пробрњао би одозго по штогод; климање његове велике главе било је једино исказивање захвалиности, међутим су се тешки, расклматани удови највећим напором трудили, само да би се потчили захтевима његове воље. Испод њега је шуштала река са белим пенушењем, а изнад њега, око брега, гомилали су се густи вечерњи облаци. У суморном, мирном простору стајао је: озарен сунчаним

зрацима, чудан у својој узбуђености, удаљен од непогода у својој безбрежности и незнану — весео, као каква животиња, кад ју пријатељска рука помилује — срећан, како само идиот може бити. И у оваквим приликама показао би нам се он скоро леп — у колико та сасвим непосредна радост улепшава сва жива бића. И наш пријатељ, стари лекар, изрече: „ја бих могао само да му завидим!“

Али кад би га дечурлија окупила камењем или ружним изразима, и кад би он, и не помишљајући на отпор, посрамљен и поплашен бежао иза куће — као кад се појури каква животиња, која своје сопствене снаге не познаје — кад би се са оним изнемоглим и малаксалим изразом у очима окренуо, као да му је цео свет затворен, и као да му ништа вишег не остаје, до да скаче у реку — онда би напе срце препукло пред његовим погледом.

Сиромах! Та зар је природа вечито себи самој равна у својој немилостивости, те доцушта, да се из највеће оданости двају створења сазда једно биће, снабдевено свима силама, које не може никада примени, коме је све одузето — само не осећање среће за један тренут, како би се опет претворило у тамну слику бескрајне напуштености?... Човек би могао поставити себи таква питања, која би се могла сравнити са бојама каквог планинског предела, преко кога почиње да се навлачи ноћна сенка. — Међутим, у овом случају, заиста, природа није погодила онога, који је саслужио.

Изгледа, као да врло многа планинска места имају своје идиоте, своје сумануте. И ово лепо место имало је свога, и ево овде је његова историја у најкрајним поуздима.

Пре дванаест година ово место још није имало свога суманутог; ну баш у то време дође тамо нека млада, лепа, лакомислена женска, и то са једним прекрасним дечком, који је могао имати цет до шест година здрав, лепо развијен, крепак, са јасним очима, благог, веселог погледа — са једним дечком, који није имао оца, а јамачно га није било ни у крштеничкој књизи, ну који би свакако и без оца могао опстати у свету, само да му је мајка била ваљана.

Али баш то није био случај. Она је служила час овде, час онде, ишла је на игранке и забављала се на свој ветреној начину, било је добра лепих младића у томе месту, који су лепу девојку занимали. Дечка је дала на чување некој старијој жени на крају тога места. Та је жена имала једног сина „веселог Јову“, који је био обућар по занату. Обућар је имао једног изученог чворка, с ким би се надсвиривао од рана јутра, па до мркље ноћи. Дечка је могао свако да сноси, јер он просто никоме није био на путу, него баш на против: свако пријатељско приближавање дочекао би он радосним, бе兹зленим одговором, веселим смејањем, и обућар је на брзо отпочео делити љубав између чворка и живахног малог дечка. Изгледа, као да су ти осећаји обућареви према детету ишли тако далеко, да су мало прешли чак и на његову мајку; главно је то, да је „весели Јов“ био врло практичне природе, и све је пре могао бити, само не сентименталан. Он се није баш много једио, што је она поред њега трчала још час за једним, час за другим. Женске су заиста често непојмљиве и неразумљиве. Кад оне некога воле, онда мора човек и њих волети — тек не сме га при том ништа изненадити! На овом полу имаје наш обућар толико искуства, да је био просто ненадмашан.

Кад се поговарало, како се њој јако допада син некога богатог сељака, који је станововао подаље од њих, у шуми, рекао би Јова: „право има! Ако јој још испадне за руком, да ухвати у замку ту птицу, то је, тако ми Бога, најпаметније од свега што је до сада учинила. Али ја у осталом мислим, да је тај врло вешта птица!“

Једнога је дана била дошла, да поведе дете са собом. Сутра дан је требао да буде сабор у једном мадом планинском селу. Па како је баш тада пошла горе, к некој својој пријатељици, код које би и преноћила, да би имала друштва у путу, хоће да поведе и дете, изговорила је она смешећи се, а њезини бели зуби провирили су крај лепог, од сунца препланулог лица.

„Зар не би било боље, кад би га овде оставила?“ питао је Јова, и погледа на ону страну, где је био чворак, који је стајао на кавезу, и кљуцао у неки мали

жбунић. Он би ти само — сметати тамо, — где би ти хтети и треноби — а сувише је мали, да би га огао сам вратити кући, кад би га случи, изгубила!“

Али она опет одговори, да је врло дугачак и сувише досадан, кад иде овек на више сам. Она ће већ пазити на чака — а, у осталом, не ће му шкодити, и он једанпут изиђе горе, да мало разгледа.

И тако га најзад поведе са собом, је махао својом малом, црном руком, гледао свога дугог пријатеља, обућара, дугим погледом својих јасних, веселих, детињских очију — још једанпут се окренуо баш при савијутку пута, и гледао неком радосном оданошћу, с неким лаким смешкањем, чио као каква млада птица, свога великог поочима, који се беше мало погнуо. Мајка га одвуче за руку; мале, детињске ножиће морале су се добро напрегнути, да би у пола издржале у кораку са вицкастом женском — а Јоца мету опет своју лушту у уста, и врати се у своју полуtamnu собу, где је продужио рад, али се није са чворком надсвиривао. Пребацајући је самом себи, за што је допустио, да одведе дете са собом.

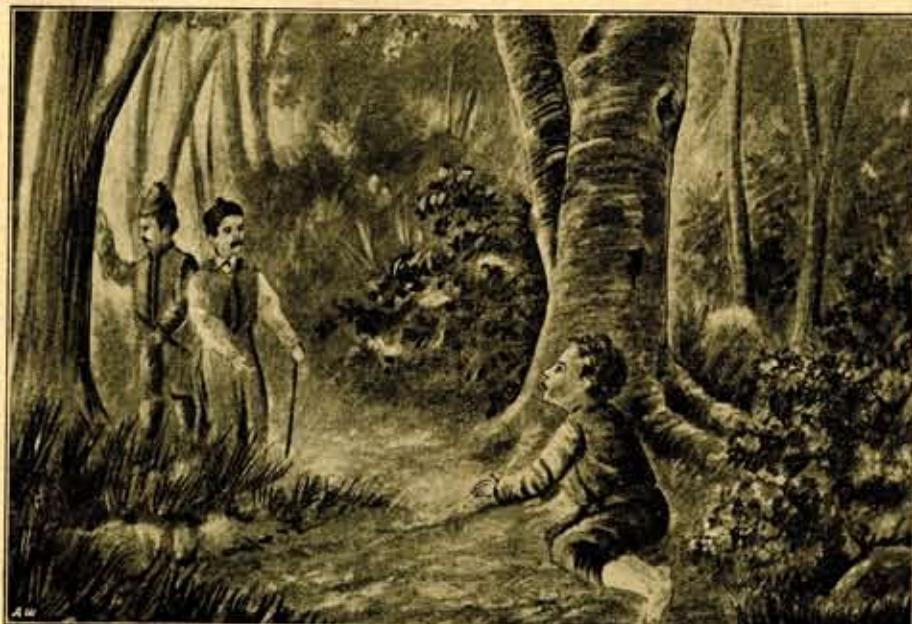
Преко ноћи је тек почела бура, која се целога дана спремала. Јоца је неколико пута излазио пред кућу; ваздух је дрхтао од силне грмљавине; муње су се валае — остављајући за собом као гавран црну помрчину, у којој се и јуначном Јови причињавало, да види разноврсне ноћне страве: све могућне слике нечастивих, како се кревеље и јаучу на целим путу по брду — па онда неког дивљег коњаника, који по каткад сјури са највиших висова, с главом испод мишке, о чему је Јова већ толико пута причао детету, кад је настајало вече. Тек га сада једило, за што је причао детету и тако што. Кад је бура престала, наста непогода са кишом, хладном као лед. Тек је у јутру Јоца заспао тврдим сном. Девојка се вратила тек после подне, и то — сама.

Она је била скроз покисла и зловољна; цео је сабор покисао; окупала је своја развијена бедра, распострла своју мараму с главе, грдила је време, и најзад је запитала, да ли је дете дошло кући?

„Деч — дечко!“ узвикнуо је Јова.
„За име ојје, шта си учинила с њиме?“

„П' ја зnam? одговори она набусито;
мени синоћ врло спавало — а он хоће
по сеп да скаче — онда сам га уда-
рио једанпут, а он побеже на поље, у
шуму. Наравно, ја сам мислила, да ће
по њи кући!“

„Наравно!“ понављао је Јова, и пође
рак натраг, међутим му се нехотице
изје рука у вис. Наравно, да ти заслу-

брдо. У друштву са неколицином дрвара
тражио је он по густој, тавној високој
шуми. Најзад су нашли дечка. Беше се
зарио у маховину; удови су му били згр-
чени — од хладноће — од страха — од
преплашености... у тавној, ужасној ноћи,
тамо горе, у оној пустој шуми — само,
сирото дете од шест година само! Очи
су му биле укочене у глави; више није
могао ни да говори — постао је идиот.

После кратког времена умро је његов
поочим. Мајке му је одмах после тога
пестало. Дечка је узела општина.

И тако је и ово место добило свога
суманутог.

Не, не, природа може доста да буде
немилостива, опора, без осећаја у својој
неприкосновеној узвишености; она може
создати створења, о којима морамо рећи,
да не знамо скаквом их је намером ство-
рила. Али зар се може њој пребацити и

жујеш ударац... Гледај, да си што пре
унутра код мајке; нека ти одмах даде сухе
хаљине — па хитајмо одмах да га тра-
жимо!“

„Ја сам уморна и спава ми се; мор-
ам ићи кући“. Па додаде: „ти га можеш
и сам тражити“.

После овога је отишла.

Јова погледа за њом, псовала је нешто
кроз зубе, па онда узе тојагу и капу-
љачу, залупи за собом врата, и оде уз

красан малиша — да би, можда, и он
постао оно што смо и ми — и да би и он
ушао у онај исти животни круг јада,
превара, страха и брига!

Наш пријатељ, стари лекар, можда је
био у праву, кад је рекао: човек не зна
најзад, коме треба да завиди, а кога да
сажаљева!

*

Културно
И, заиста, нико ~~не зна~~ ^{не зна} наслеђе
животу чека; ну ми ~~смо~~ ^{Србите} у
гујемо и чувамо свако саздано да не-
нам је поверено, и да га узимају које
штиту пред свима обесним прохте, за-
онда, кад је оно остављено само прије
и добрим људима. — Сирото дете...

Колико је великих духови прошли не-
пажњом и небрежљивошћу других!

(НАСТАВАК)

Томка се бојала какве несреће, па је зато
била на страни детета — свога јединца, и ако
јој се Мара јако допадала (наравно због има-
ња). Али Јаков није хтео ни да чује за то.

— Гледај ти, Томка, те ми спреми, што ми
је потребно, кад пођем Живановој кући, а немој
ми ту којешта дробити, као и ово дете — рече
Јаков.

— Ми смо млађи, а млађи морају слушати
старијега. Биће готово све, што ти је потребно,
само нека буде са срећом да Бог да.

VII

Осванио је Иван-дан.

Мара, и мајка јој Марица, устале су раније,
неко обично, те да почисте и успреме, да доведу
све у свој ред, јер се надају госту Јакову. На-
стале су врућине — летње је време, — па не
знају да ли ће доћи из јутра, или с вечера.
Боље да је све готово, па кад дошао, добро
дошао.

Кад би данас дошао Јова да проси Мару
— она би била неописано радосна и весела, али,
како долазе други, то је Мара била тужна и не-
весела. Све што је радила — радила је као од
беде, јер јој се ништа није милило. То је њена
мајка овазила, па јој рече:

— Маро, дете, немој да си тако данас снуж-
дена. Та, сто, доћи ће људи да ти даду обележје,
па треба да си весела. Добри су, синко, они сви.
Волеће те Томка и Јаков кај свога Крстивоја.
У њиховој кући нећеш ничега пожелети — има-
ћеш свега доста...

— Велику тугу, нано, која ми срце притис-
кује не могу сакрити; али ми је жао на тебе,
што писи много говорила те да ме бабо не на-
морава да идем за Крстивоја, кога, нано, нити
волим сад, нити ћу га волети после.

— Све сам чинила, синко, али узалуд. Жи-
ван хоће само имућну кућу — па то ти је. О-
номад ме, мал' није ударио, што сам му казала,
да не би погрешили, баш и кад би тедали Јови,
па да он дође к нама, јер ми, вала Богу, имамо
имања доста а он је добар, вредан и поштен.
Али... он тако!..

Мара умукну.

Залуду се она обукла у своје свечано и бо-
гато руво. Она није могла њиме ублажити ве-
лику тугу и бол, који јој срце, већ толико дана,
параше. Она сад више није била лепа кај ва-
шару. Онда је била у лицу једра и румена, а
данас је бледа и изнурена од силних суза и туге,
као да је још од вашара лежала какву најтежу
и најопаснију болест. Оно, ако ћемо право да

кажемо, она је била у истини болесна и то јако болесна; јер је, место дотадање веселости, песме и смеха — наступила тешка туга, велики болови срца, уз читаве потоке суза свакодневног плача.

Таква је, ето, изгледала Мара, кад је отворила вратнице Јакову Миловановићу, који је повечерњој ладовини стигао Живановој кући. Мара му приће руци.

— Жива била Маро, жива била! — рече Јаков, па се после поздрави са Живаном и Маричом.

— Па, како, Живане, како? Јесте ли ради гостима? — рече Јаков.

— Добрим, као што си ти, јесмо свакад! — одговори Живан.

Марица је, уз припомоћ Марину, поставила вечеру — и они су сели да вечерају. При поставља-

њу вечерс, Марица је казала Мари, да се није шалила, да ма шта говори, док се не пита, и само да на питање одговора

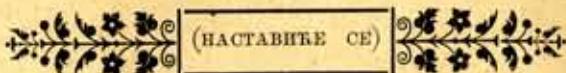
— Дед', Јакове, што је дао Бог, да повечерамо! — рече Живан

— Дао је Бог доста, Живане, аз' ја нисам гладан.

— Знам ја, човече, да ти ниси гладан, јер ниси од глади ни дошао, али тек да се учини обичај...

— Не д'о Бог, да долазимо један другоме од глади, већ из љубави и пријатељства — рече Јаков и настави полагање вечерати.

— Ти знам, Живане, зашто сам ја данас дошао твојој кући, па бих био рад, да знам на чем смо? Хоће ли дати Бог, да се опријатељимо?

РОМЕО И ЈУЛИЈА

КРИМИНАЛНА ПРИПОВЕТКА ПО ЗВАНИЧНИМ ПОДАЦИМА ОД Х. ВИНТЕРА.

ПРЕВЕО С НЕМАЧКОГ П. Т.

Сваке године о задушницима, долазио је ожалошћени супруг на познати гроб, и тада је редовно извршио помен за покој душе умрле му супруге. Гробара је у таквим приликама свакад гризла савест и увек је био обузет искушењем, да призна све шта се десило.

И сада се опет приближавао дан задушница. На сам тај дан гробар је опет видео господина председника Дибурга како се одмереним ходом упутио на гроб своје супруге. У исто време приближавала се томе месту и једна госпођа, која је преплашено узвикинула, чим је опазила господина Дибурга. Овај изненађен тим узвиком погледа у преплашenu госпођу и на мах позна у њој своју супругу, коју већ пет година као умрулу оплакује. Гробар је тако исто одмах познао лепо лице, које је само један пут при месечини видео, али га ипак никада није могао да заборави, па се услед те појаве толико запрепасти да је онесвешћен пао на земљу. Блед, са забезекнутим лицем стајао је господин Дибург непомично на свом месту, као да је укошан, и док је дошо к себи, дотле је Габријела већ промакла поред њега. Али само кратко време остао је у тој забуни, па прибрав сву снагу своју, упути се за побеглом госпођом и стиже је на изласку из гробља, баш у тренутку, када је

Међутим дивна млада госпођа Морица Џерса,

коју је пре пет година одвео у Западну Индију, тамо се са њом венчао, па је опет у Француску собом вратио, приспела је своју кући готово полуумртва од страха и узбуђења. Бледа и без даха утрчала је у кабинет свога мужа, где је неколико часа провела са њим, у разговору. После тога упутила се матери Морицовој и предузела је да отправља текуће кућевне послове, као да се ништа значајног није догодило.

Протекло је опет четрнаест дана. Догађај на гробљу као да се већ заборавио, па ако се кадгод о томе и повео разговор у друштву, увек се изводио закључак да је све потекло поводом, што је непозната госпођа, необично слична по-којој госпођи Дибург. Али само је господин председник, са свима помоћним средствима што му их је шеф тајне полиције на расположење ставио, радио на томе, да праву истину сазна.

Он је дознао да је капетан, одмах чим је из ропства дошао, опет отпутовао на острво Хаити и да се тамо венчао са неком Креолком.

Али овој вести није хтео да верује, него је

закључио да даље трага. Културно извешће о дану повратка капетана Србије.

Од министарства војног извешће о дану повратка капетана Србије. Од пасошког полицијског одељка добио је податке о дану када се капетан опет вратио у Западну Индију. Постизани који су га водили до морске обале пронађени и подвргнути свестраном строгом испитивању, показали су, да је капетан тада путовао у пратњи једне женске, која је била густим велом покривена по лицу; и да она није никако из кола изашла све док није приспела на определено место. Пронађен је и брод којим су тада путовали, па је из листе путника утврђено, да је капетан Џерс уписао своју са-путницу као сестричину и да се и она са њим искрцала на обали Западне Индије.

Помоћи овако прибраних доказа тражио је председник Дибург, код париског суда, да се не-законити брак између капетана Морица Џерса и његове жене укине, и да се она опет повра-ти њему.

БАНКНОТА ОД ЈЕДНОГ МИЛИОНА ФУНАТА

од МАРНА ТВЕНА

ПРЕВЕО : С. Д. МИЈАЛКОВИЋ
(СВРШЕТАК)

Он ми не замери што уз пут писам чуо ни једне речи од онога што ми је говорио, него седе и исприча ми стрпљиво историју још једаред. Да речем укратко: он је био упропашћен. Беше дошао у Енглеску да прода свој мајдан за милион долара, али је изгубио сва своја новаца а није нашао капиталисту, који би му откупио мајдан. Пошто је испричао своју невољу, скочи и викне:

„Хенри, Ви ме можете спаси. Ви сте једини човек на свету који то може.

„Реците ми на који начин. Говорите, мој воу.“

„Дајте ми један милион и слободан повратак. Немојте ми одбијати молбе!“

У мало што му не рекох: „Лојде, и сам сам убоги ѡаво, без кршene паре, дужан до грла! Кад ми одједном дође једна мисао. Скупим своје мисли и рекнем на начин који је издавао великог трговца и капиталисту:

„Спаши ћу Вас, Лојде —“

„Онда сам већ спашен! Нека Вас Господ вазда штити. Да сам никада —“

„Допустите да довршим, Лојде. Хоћу да Вас спасем, али не на онај начин. Не купујем мајдана; у граду као што је Лондон могу да уложим свој капитал у што друго. Знам неизмерну вредност мајдана и могу посведочити, ако то ко узјели. Ви ћете га, у року од четрнаест дана продати за три милиона у готову; можете слободно употребити моје име, па ћемо чисту корист делити на равне делове.“

Да га писам задржао, тај би одиграо валцер по мебљу и сваки комад разлупао на парам — парче. Најзад лежаше савршено срећан и рече:

„Смеј да употребим Ваше име. Ваше име — каква срећа! Доћи ће јатомице ови богати Лондонци, и поломиће вратове око мојега мајдана. Ја сам већ на чврстим ногама, ја сам обезбеђен за навек, и ја вам то не ћу никада заборавити, док год узживим.“

За двадесет и четири часа, што потом беху дошли, писам ништа друго имао радити, до да седим у кући и говорим:

„Да; казао сам му да се на ме позове. Поз-

најем човека а познајем и мајдан; вреди много више но што тражи за њега.“

Међутим проводио сам свако вече са Порцијом код посланика; нисам јој ништа казао о мајдану: то је требало да је изненади: говорили смо само о плати и љубави, неки пут о плати, неки пут о љубави, а често о оба предмета једновремено.

Кад најзад истече месец, имали смо ја и Хастинге у Банци сваки по милион долара уложенх. Обучем своје најлепше одело и упутим се кући на Порландском Плацу. Одмах сам приметио да су моје птичице код куће, стога се вратим, поведем Порцију па опет пут за уши. Успут смо говорили само о плати. Била је узбуђена и усплахирана, да ми је изгледала несравњено дражесна. Приметим:

„Чујеш, мила, ти мораш да се постараши да ми не понуде плате мање од три хиљаде фуната годишње.“

„Хенри, Хенри, ти ћеш нас упропастити.“

„Не бери бриге. Ради као што ти кажем, све ће бити као што треба.“

Морао сам јој непрестано улевати срчаност, јер ми рече:

„Али имај на уму, да нећemo ништа добити ако будемо много захтевали; шта ће тада бити од нас, са чим ћемо онда живети?“

Исти нас послужитељ дочека и ми ускоро стајасмо пред старцima. Зачудише се кад видеше животно чељаде, али ја рекох:

„Ово је, центалени, моја звезда и помоћница. Поншто смо сели, прословим:“

„Центалени готов сам да Вам поднесем извештај.“

„Мило нам је чути,“ рече мој човек, јер сад ћемо видети које добро опкладу, ја или мој брат Авељ. Ако сте за мене добили, добићете место. Имате ли банку милионарку?“

„Ево је!“ одговорим и предам му бачину потпу.

„Добио сам!“ узвикну он, и зврцну Авеља по образу. „Па шта велиш, брате?“

„Изгубио сам двадесет хиљада фуната; никад нисам то веровао.“

„Ну, ја бих имао још нешто да речем,“ упаднем ја: „доживљаје овога месеца вредно је чути. Погледајте само.“

„Шта, мајковићу, уложна књижница од двадесет хиљада фуната? Је ли то Ваша својина?“

„Да, то је плод малога комада хартије, што сте ми дали на чување за тридесет дана. Једина употреба, коју сам од ње чинио, била је само у

тому, што сам њоме предузимао куповине и давао банк-поту увек да се размени.“

„То је чудновато! То је, човече, немогућно!“

„Сасвим могућно. Доказаћу.“

Ну сад се умеша Порција. Њезине очи беху нашироко отворене, и она рече:

„Хенри, је ли то доиста твој новац? Ти си ме, дакле, преварио?“

„На жалост, то сам урадио, мила моја. Али ја знам, ти ћеш ми прогледати кроз прсте.“

„Не држи то као у воску. Био си непријател, кад си ми тако подвалио.“

„О, ти ћеш оправити, срдашце моје; та то је била само шала. Хајде да идемо.“

„Та чекните мало! Служба! Желим да Вам дадем једно место“, рећи ће мој човек.

„Хвала“, рекох ја, „ја сам Вам захвалан из дна душе и бозна како, али за сада и не мислим на службу.“

„Ама добићете најлепше место, што Вам могу дати.“

„Хвала још једном од свег срца, али ја га не желим.“

„Хенри, ја те се стидим. Старом, добром, милиом чини само у пола захвалити. Зар ја да то не учним место тебе?“

„Да, мила, само ако можеш.“

Она приђе мојему човеку, обисну му око врата, и пољуби га срдечно у уста. Тад оба стаја господина прокопше у смех.

Био сам љући но што могу описати. Тада кликују Порција:

„Рекао је, тата, да ти немаш места за њега, које би он примио; осећам се тако увређеном, да — —

„My Darling!“ То је твој отац?“

„Да, то је мој очух, и то боли него иједан на свету. Сад ти је јасно зашто сам се онако јако смејала, кад си ми причао своју историју. Ниси знао за наше сродство, ниси ни слутио да су ти ову муку и бриге припремили мој отац и стриц.“

Сад се ја окренем „својем“ човеку, и речем:

„Ох, драги господине, желим да узмем реч натраг. Има једно место, којега бих се тако радо примио.“

„Именујте га.“

„Место зета.“

„Лепо. Али Ви исте никада служили у овом фаху, те, према томе не, можете поднети ни једне препоруке за то место, а то је један од битних услова, с тога — —“

* Мила моја.

„Молим лепо, дајте ми то место, покушаја ради, само за тридесет до четрдесет година, па ако тада — —“

* * *

Да ли смо били срећни? То се не да описати. Кад се после неколико дана рашичула цела историја, имао је Лондон дуго време грађе за разговор.

ПРАВНИЧКИ ДЕО

ПОЈАМ АДМИНИСТРАТИВНОГ ПРАВОСУЂА У УСТАВНОЈ ДРЖАВИ

пише М.

(СВРШЕТАК)

Сукоб, у који може доћи државна воља, у облику практике административне власти, са интересом појединца може наћи објективну расправу само у законском административном праву. Кад смо употребили израз „законског“ и ударили на њ гласом, то смо учинили у намери, да кажемо, да је законско административно право једини критеријум за оцену правне стране тога сукоба. Ово треба да се схвати, не само као обична напомена, него као важан и нарочито истакнути, начелни аргумент. Тежња је административне власти, да њена иницијатива буде што либералнија, без ограничења у оште, а нарочито без ограничења, која би долазила од појединца. Либерализмом њене иницијативе, условљен је успех пословља административне власти. Све, чиме се ова иницијатива ограничава, па да правно не изађе из њенога круга, да не оде у сферу која њој не припада, а нарочито у сферу правно заштићених индивидуалних интереса, то ја законодавство. Остављајући, при том, на једну страну, онај део закона, који формирају надлежност законодавне и судске власти, и који су, већ сами по себи, у начелу, одређено и позитивно обележје граница, преко којих административна власт не сме прелазити, далеко је теке регулисати обимни део њене правне власничке сфере према појединцима, па да то буде изведене на начин, који би права појединца потпуно заштитио.

Потреба, да се ови интереси заштите, јавља се за спорне случајеве. Обезбедити правилну ра-

Порцијин ћајко врати мику новчаницу Лондонској Банци, која је касира и поклони му је за успомену. Он памје опет да наше свадбе, и од тога доба виси она у соби „Урамљена“ као светиња, јер њој имам захвалити што сам добио Порцију. Благодарећи само овој новчаници, могао сам остати у Лондону; да ће ипак било, не бих дошао у додир са послаником и никад се не бих упознао с Порцијом.

Административна власт, за извођење свога позива, има самосталну компетенцу. Ова је самосталност њен значајан атрибут, који треба да јој обезбеди привилегован иницијаторски положај. Радећи искључиво на извођењу јавних интереса, она треба да ради стално и без сметња. Истина је, да због тога, она таја да има у својој организацији довољно јемства за њену општу подобност, те да се и с разлогом, а не само по легалном ауторитету њеног положаја, може претпостављати, да је она за своју велику мисију и дорасла. Али, биле те гарантије какве му драго, општа оцена, о исправности њене службе, припада њој самој. То и јесте смисао њене самосталности. А без такве самосталности, на што јој и иницијатива? У самом појму, дакле, њене службене иницијативе налази се и основ њене самосталности у оцени целокупне службе, коју она практикује и као своју надлежност и на своју политичко правну одговорност. Ова се самосталност ограничава само дужносним обзирима, да се, повреди закон. То чини она сама, такође својом сопственом оцепом. По томе, чим она нешто уради претпоставка је, да је нашла, да то, што је урадила, није противно закону. То је легална поставка о њеном раду. Ауторитетом ове поставке наоружана, њена радња не трпи отпора.

Према овоме, начелно узеј, административна власт надлежна је да цени законитост сваке своје радње, па и оне, која је дала повода сукобу. Али та надлежност, и ако је опште природе, иде само дотле, докле је потребно, па да административна власт може чуноважно дејствовати без обзира на вољу и истакнуте приговоре појединача. Чим наступи случај, да је једној њеној радњи оспорен правни карактер, па је, уз то, на таквој основи, па радња истакнута као узрок пређеном интересу, онда наступа потреба, да се правно, т. ј. на строго законској основи и нарочито испита, је ли та радња, која уза се има законитост по претпоставци, законита још и у ствари? Кад појединач има сву гарантију у закону, кад администр. власт може у његова права да уђе и да их повреди, па се само претпоставља, да је та повреда законита, и кад уз то, стоји несумњиви факат, да и административна власт може да погреши, онда се мора испитати, да ли у том случају има повреде закона. Без таквог испитивања, не би ни закон био никаква гарантија за

права појединача. Свемој административне власти била би практички неограничена, пошто је она вољна, зато што је интересована, да сваку своју радњу брани као закониту. На тој основи, разложно би било, да административној власти не припада надлежност и за оцену спорних случајева, који су ресултат њене службене практике. Без обзира, што је она начелно најспремнија за оцену и ових случајева, јер и ти случајеви припадају њеном редовном позиву, и без обзира, што у њеној организацији може бити неколико инстанца, па по томе и незаинтересоване оцене надзорне власти, административна власт не би требало да је надлежна да сама цени оспорењу законитост њених одлука. Често је извесна радња админ. власти, која је дала повода спору, ресултат применjenih назора њене најважније инстанце, тако, да та радња у самој себи има све моменте једне прејудициране одлуке највише инстанце. А у таквом случају, по себи се разуме, да ће инстанца сматрати оспорену радњу, као легалну. Ово нарочито вреди за случајеве, које изазива примена т.зв. инструктивног, а не законског административног права. Међу тим, ти случајеви веома су чести повод административним споровима. Сем тога, тако истакнути случај сукоба административне власти и појединача, представља у ствари спор јавног и приватног интереса, па је несагласно општим начелима процесуалне политике, да тај спор расправља она иста власт, којој је не само непосредни задатак да ради на том истом интересу, него која је радећи овлашћено на његовом остварењу, отишла и један корак даље, повредив противно закону приватни интерес. У основи ствари, крије се, дакле, спорно правно питање; а општа правна логика захтева, да то питање не расправљају саме парничне стране, него неко други.

Говорити о томе, ко треба да је тај други, значило би, отићи значајно даље од насловне задаће ове расправице, јер би, у том случају, требало говорити, о организацији административног правосуђа. Међу тим, то је већ и по себи доста пространо и засебно питање, па тражи оправдано и засебну расправу. Можда ћемо доцније и њој приступити. За сад, учинили смо што смо мислили да је најважније, па да се увиди, шта је смисао административног правосуђа, дакле, његов појам у општине.

ОПШТИНСКИ ПИСАРИ У СЛУЖБИ ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

(наставак)

За овакав, привилегован положај општинског писара, зна и његова околина. Сви они, који предстају општинској власти, ма због каквог посла, у брзо увиде, да ресултат на који они очекују, у главном, зависи од општинског писара. Сасвим је природно, што тада за публику, ауторитет општинског писара, баца у засенак ауторитет кметова. Непосредни интерес публике захтева, да се тај ауторитет има уза се. И да није тога разлог, општински писар у брзо, упозна све, или готово све грађане његове општине. Сваки готово посао, који има да изврши општинска власт, везан је са потребом личног представника појединачних грађана. То није тешко разумети. Општинска власт, већ и као непосредни извршни орган државне власти, има значајну надлежност, по свим гранама државне управе. А сеје те надлежности, она има још и друкчији позив. Сваки акт личног представника, само је нова прилика познанства са општ. писаром. Наравно, да и њему самом не остаје неопажена велика власничка снага, не само у облику самосвести, да је он у истини права општинска власт, него да то увиђају и грађани, којих се тај ауторитет не посредно тиче. Ако је такав општински писар провео, уз то, дуже времена у једној општини, а свакојако то је од интереса, или бар треба да је тако у корист службе, онда се с разлогом може веровати, да он добро и управо најбоље познаје грађанство његове општине. Ова одлика веома је значајна у општине, а нарочито са гледишта полиције безбедности и истражне власти. По правилу, људи који чине кривице, чине и све што треба, да се не сазна и не докаже њихово учешће, и да на тај начин избегну законску одговорност. На први глас о злочину, кад још нема никаквих доказних података о кривцима, истражна власт, као и сваки обичан грађанин, морастати на претпоставку, и то са свим основану, да је кривцу извршио рђав човек. По правилу, које се доказује највећим бројем казнених дела, такав је човек из околине злочина. Прва сумња пада на рђавог; и то правило није неосновано, у колико се оно примењује обазриошћу, коју за истражну власт прописује закон. Али познаје ли, у нас, истражна власт људе? Не, или бар тако мало, да се може слободно тврдити, да не познаје, а најмање на начин, који би

Културно
наслеђе
Србије

био довољан, да истражна власт може имати једно поуздано, исправно гледиште у оцени моралности грађанства њене територије. Зашто је то тако, ми не ћемо у овој расправици да говоримо, али је потребно, да се то напомене. На тај начин, појмиће се, колико би много општински писар требао да буде користан истражној власти. Међутим, говорећи формално правно, о таквој употребљивости општинских писара нема ни помена. Он нема никакве везе са истражном влашћу.

То, што је речено за истражну власт, још више, и то много више, вреди за полицију безбедности. Нема праве полиције безбедности, нити она може да буде јака, ако она није изведена и као локална полиција. Организовати јаку, локалну полицију безбедности, то треба да је полазна тачка при извођењу заједничких услова, без једне оабиљне, а још мање правче организације, која би нашу општинску власт чинила подобром, да ту дужност може с већим успехом вршити. Оваква каква је, општинска власт чини доста. Тешко да је у стању, дати у том односу више него што даје. Али зар није прва задаћа полиције безбедности, да познаје добро моралну страну свога грађанства, и да првенствено на тој основи изводи потребне мере, које у општине по закону може и у колико она за то има срестава. Добра полиција безбедности, а она има задаћу да спречи појаву злочина, да се стара, да се јавни поредак не повреди, треба што боље да познаје, тако рећи целокупну моралност њеног становништва. Наше полицијске власти по дојакошњој им организацији, као државна полиција безбедности, нема те могућности. Имаје општина, а у општини највише и са највише правог разбора и критеријума, општински писар. Али, ни у том односу, организација службе и положаја општинског писара, нема никакве везе с организацијом локалне полиције безбедности. На против и службени и дисциплински положај општинског писара, стално је доприносио томе, да је он за службу општинске безбедности био неупотребљив, у једном озбиљном облику. Његов лични дисциплински однос према општинској власти, извођен

је законски до неограничене и произване употребе свију дисциплина, па чак и права отпушта. С друге опет стране, између општинског писара и државне надзорне власти није заснивана непосредна дисциплинска власт. А такав однос био је потребан, још с обзиром и на ту околност, што је општински писар, у смислу ранијих навода, био права општ. власт. У колико би надзорна власт хтела да утиче на радњу општ. писара она би то могла чинити само посредно, користећи се непоредно надзорном влашћу према кметовима. Услед оваквог, с једне стране либералног, а с друге потпуно несигурног положаја, општински писар, има интимни интерес да одржава добре односе са представницима државне надзорне и општинске власти. Кад то има, он је стекао све што је потребно, да му се положај, па по томе и сва корист, коју му он даје, осигура. Он није имао нарочитих мотива старати се, да самом његовом службом не

дадне повода отпушту, јер је ту службу у ствари практиковао једино на основу свог личног критеријума, па тај критеријум, у колико би и допао одговорности, наметао кметовима, као непосредним представницима општинске власти не одговарајући лично никоме, па чак ни надзорној државној власти. Јер, тешко да би се озбиљно могло говорити о правој вредности дисциплина општинске власти, за интересе строго службене, кад је те исте интересе изражавао, под потписом те исте власти, општински писар, и кад је та власт, већ самим тим утврдила, да она у ствари и нема никаквог критеријума на службу општинског писара. На тај начин, општински писар, могао је у већини случајева, да буде онолико исправан, колико је сам хтео, или колико је то допуштала његова памет и његова општа моралност. Свакојако, да је на ту моралност могла рђаво да утиче мисао: о лаком отпуштању општинског писара

наставиће се

Какав значај могу имати телефонски разговори са гледишта приватнога права?

(израђено по Dr-у Мајли, професору цирилског универзитета).

написао М. А. Поповић.

Нисмо сумњали, да ово питање може да интересује и нашу правничку публику. Ако употреба телефона, није још толико пространа, да данас запима судску практику, а она ће сигурно у даљем току напредовања, затребати судску одлуку и у смислу, који изражава насловни текст ове расправице. У Србији се већ практикују телефонски разговори. Истина, то бива још у веома ограниченој облику, и у главном, за службене циљеве; али, има местимичне, и ако реће и приватне, телефонске употребе, а нарочито у новчаним заводима. По томе, није у начелу немогуће, да и наше судске колегије могу доћи у положај, да правнички резонују и одлучују о последицама телефонских разговора. Ова могућност биће евевероватнија, са даљим ширењем телефонске употребе. Беше скоро у једним нашим новинама публиковано, као да се у министарству привреде нарочито ради, на организацији што простираје употребе телефона. Нашим правницима, неће, да се, бити на одмет, ако за времена скрену пажњу и на ову правну материју. Пре по што дође законодавству на расправу, ово питање тражиће

своју расправу код судија. Тек кад се, на тај начин, увиди, да се у саобраћају јавили нови факти, који су отпочели стварати нове правне послове, долази законодавство да их правно среди, оцени и нормира. Кад се то изврши, за судију је лакши положај, јер ће тада у закону наћи потребни критеријум за оцену ствари. Дотле, он мора радити по општој логици оног дела позитивног права, коме начелно припадају расправе спорних правних односа, а према општим поставкама, које о томе вреде, и које правништву не треба да буду непознате.

У Немачкој, телефонски разговори, не само да су изазвали неколико спорне примере, који су били предмет приватно-правне јурисдикције, него су постали и повод нарочите литерарне правничке дискусије.

Професор Мајли, у својој скорањијој расправи, која је публикована, пре неколико дана, и која носи наслов „телефонски разговори и њихове правне последице“, поводом разноликости и држкости принципа, које је, у овом односу, истакла судска практика, своди обим расправе ствари

на питање о томе: какве правне последице може оставити у саобраћају тај факат, што неко има телефон, а специјално за случај, кад особље једне радње, а не шеф радње, дају или примају телефонска изјашњења о пословним предметима. Да би била јаснија представка о неумесности извесне судске практике, потребно је напоменути:

1. да је Берлински суд 18 Новембра 1889. г, поводом једног конкретног спорног случаја, својом одлуком, исказао овај принцип: да је општа поставка, да су таква изјашњења расултат овлашћења господара радње, па према томе, да она стварају правну обавезу за њега.

2. Виши суд у Брауншвајгу, исказао је други принцип, и то овако: ко се служи телефоном, самим тим упознаје друге, да ће се потчинити извесним последицама које су, по његовој сопственој воли, могуће, било због самог факта држава телефона, било због његове употребе. Но томе, ко би у својој радњи држао телефон и њиме се користио за пословна саопштења, самим тим, прећутно би се изјаснио, да се за време пословних часова, нико непозван не сме телефоном служити и да се зато, на сваки посао, који је у току тих часова телефонски закључен, односе изјашњења овлашћених особа.

Спорни случај из практике Берлинског суда, био је овакав: неки трговац из Берлина, закључио је са извесном трговачком кућом из Хамбурга, да му ова испоште извесне ствари најдаље до 1. Августа, јер ако би приспеле иза тога времена, оне би биле одоцњене за потрошњу. Ствари су послате на време, преко једног Берлинског шпедитера, кога је за тај посао наручила одредио и налазиле се у Берлину 29. Јула. Хамбуршка трговачка кућа, телефонским разговором позвала је Берлинског трговца. За разговор на теле-

фону, одазвао се пословни орган тога Културно-Дозивач саопшти овоме, да ствари наслеђују му, уз то, скрене пажњу, да треба да Србији благовремено односном шпедитеру, због тога, што се дешавају случајеви, да шпедитери закасне са предајом робе. Најзад изјавио је, како га специјално пита још и о томе: је ли све разумео и је ли са предлогом сагласан. А. је одговорио, да га је у свему разумео. Међу тим, заборавио је, да ствар рекламира код шпедитера, и кад су ствари предате тек 2. Августа, купци отказаше пријем. Усљед тога, Хамбуршка кућа повела је парницу и тражила, да јој се уговорена цена исплати, по том основу, што је уговор од своје стране испунила. Тужена страна оспоравајући тражења тужилачке фирме, истакла је као главне основе за своју одбрану, у томе, што њен орган А није чуо телефонско саопштење о томе, да је роба из Хамбурга послата и да треба да се обрати шпедитеру, а ако му је такво саопштење и учињено, могло се је десити, да то пречује, јер у то време, није био добро вичан употреби телефона; а сем тога, можда није ни обратио доволно пажње закључном делу разговора, пошто се тада занимао и пословима у дућану. Најзад, тужени је навео, да је телефон у опште, сасвим непоуздано срећство за опште, па према томе, да се је тужилачка страна за своје саопштење послужила срећвом, које за то није било подесно.

Да се је тужена фирма овако бранила, то се види из аргументације, на коју се наслана одлуке друге судске инстанце. Али, ми смо је представили овде, да би потом смишљају судске оцене био јаснији, а на тој основи, да би се боље разумеле и критичке напомене поменутог писца Dr.-a Мајли.

(свршиће се)

ЕЛЕКТРИЦИТЕТ КАО ПРЕДМЕТ ЛИТЕРАРНЕ ПРАВНИЧКЕ ДИСКУСИЈЕ

(израђено по Dr-у Барону професору универзитета у Бону).

написао М. А. Поповић.

Под друкчим насловом, који треба да нагласи да електрицитет не може бити предмет краће, него општетења туђих ствари, Dr. Барон третира ово питање у једној, овогодишњој својој расправици. Поводом једног расправљеног случаја, који је 1896. те године занимао немачку судску практику, он се стара да докаже, како је неис-

правно начело, које је манифестовано расправом тога случаја. У судској одлуци истакнуто је гледиште, да спорни случај није кривичне природе, јер законодавством није заштићен још и казнено правно; па по томе, да може бити само предметом грађанске парнице, због штете, која је наступила недозвољеном употребом електрицитета.

На тај начин, судска практика, хтела је одржати важност познатом, важном начелу из казненог права, да су казнене само оне радње, које су законом као казнене обележене, и да упути законодавство, да оно учини што треба, ако би налазило, да овакве случајеве треба обухватити и казненим правом. Ово гледиште, било је веома значајно још и због тога, што је и име изражено мишљење највеће судске инстанце. Лако је било увидети, да је немогућно, па и опасно, оставити без заштите казненог права, једну значајну грану индустрије, која већ својом првом појавом показује чиновску снагу, па се за мало година, својим снажним полетом, испела на необично значајну висину.

На тој основи, и теорија и практика устале су против изнетог гледишта. У том смислу, јавио се и Dr. Барон, у намери да докаже, да казнени закон не показује у том односу празнице, и да је, са тог гледишта, неисправна поменута судска одлука. Он се не слаже са аргументацијом оних писаца, који су тврдили, да је спорни случај требало узети у поступак као крађу, па се не слаже ни са онима разлогима, који су требали да докажу, да нема дела крађе.

Занимљив је начин, на који он жели да расправи ово питање. Поред свег великог авторитета који му припада, чини нам се, да није потпуно успео да сузбије разлоге оних, који у спорном случају налазе не само пуну принципијелну могућност за дело крађе, него тврде, да такво дело постоји и по казненом закону, а према свима битним моментима, који се траже за појам крађе. Било како му драго, главно је и код њега, што тврди, да и садашње стање законодавства има казнених санкција за недозвољено изузимање електричитета. Какву ће терминилошку и законску квалификацију имати то дело, питање је другог реда. На тај начин, све се више утврђује погрешка оног дела судске практике, која је електричитет одбацила као казнено правни објекат у општеј.

Пре но што изнесемо аргументацију мишљења горњега писца, да потсетимо, да је и наша судска практика, пре скорог времена, имала такав исти случај. Наш касациони суд, одлучио је, да у спорном случају нема судски казненог дела, према садашњем стању нашег законодавства. Тим поводом, један од наших правника, на доста озбиљан начин, и са аргументацијом, која уза се има јаких начелних разлога, изнео је мишљење у „Полицијском гласнику“, да гледиште касационог суда није сагласно закону. Биће да-
ке и за наш правнички свет интересио, да буде

што приступачнији упознавању и разумевању бар неког дела правничке дискусије о електричитету. На овом месту наглашавамо, да ћемо у лист примити веома радо расправе, које би се односиле на ово питање. Ако се, дакле, који осећа вољним, нека пошаље уредништву своје образложено мишљење, макар и у облику најма-
ње расправице.

Dr Барон, свима оним писцима, који су говорили о ствари са гледишта крађе, замера због једне исте погрешке. Обадве стране, и она која је налазила дело крађе и она која је тврдила да то дело не постоји, појам о телесним стварима, узимале су као полазну тачку. Према томе, како су тај појам одређивале, оне су долазиле до резултата, или да постоји дело крађе, или да не постоји. Наравно, да су те дефиниције биле различите. Док су се, при том, једни држали појма Римског права да су телесне ствари само оне које се дају додирнути, описанти; дотле су други, под тај појам уносили и све оно, што је у општеј приступачно чулном опажању, разумевајући ту и сва остале чула, а не само чуло писања. Има и другачијих дефиниција, али о томе доста. Неоснованост оног другог мишљења, била би јаснија него оног првог. По њему, на вештачки начин, али недозвољено одржавање телефонске везе са каквом са лом, у којој се дају концерти, било би крађа тонова и т. д. Апсурданост примера најбоље показује неумесност правила, а таквих примера могло би се навести доста. Нема сумње, да је немачки грађански законик, који о стварима говори као о телесним предметима, али који не даје објашњења о појму телесних предмета, прихватио о појму телесних ствари гледиште Римског права.

Немачка судска практика, расправљајући поменуту спорни случај, отишла је један корак даље од своје праве надлежности, уиела је у ствар једну правну заблуду, која је, начелно, само могла, да омете исправно појимање ствари. Пошто је нижи суд истакао питање, да ли је електричитет сила или материја, да ли он кретањем изазива само неко стање, или по себи представља нешто материјално, и пошто су се вештачи изјаснили да је цело питање један још нерасправљени проблем, он је сам на своју руку објаснио, да је електричитет сила, а већи суд ову правну заблуду прихватио као исправну. Посљедица је оваквог држања судског, да је судија овлашћен да решава и проблеме природне науке. Виши суд требао је да сузбије такву практику нишег суда и поништењем одлуке му, да га врати у границе његове праве надлежности; али виши суд то није учинио, и зато је учинио погрешку. Судска прак-

тика ставила се на неисправно гледиште издвајања сile од материје, као да није познато, извесно гледиште у природној науци, које тврди идентитет сile и материје. Издвајајући силу од материје, а учинив своју одлуку зависном од тога, је ли електричитет у општеј нешто материјално, што би било подобно да буде предмет за казнено правно операције, суд је узео претходно

туђу надлежност на себе, те се изјаснио, да је електричитет сила, а не материја, а учинив то, и издвојив појам сile потпуно од појма материје и онда, кад она са овом има непосредне везе, поставио је сасвим погрешну основу за расправу ствари, јер је на тај начин нашао, да електричитет као нешто нематеријално, у општеј не може бити предмет казненог дела.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НОВИ ДЕО

ЉУБИМ ТЕ...

ПОСВЕЋЕНО ГЉИЦИ Јелисавети.

Љубим те моја драга,
К'о рана роса цвјет,
Више него сва блага
Нег' цео овај свјет!

На љуби и ти мене,
Љубав је Божји дар,
Јер само вечно живи
Љубави свете чар!

Ти си ми горска вила,
Ти си ми сунчев сјај,
У теби гледам мила,
Живота свога рај!

Милан Ј. Симић — Шишков.

Вареш 1898 год.
Босна.

ОТАЦБИНО...

Први зрачак руменога сунца
Кад је мени у животу мино,
Ја га гледах на обзору твоме,
Мила, драга, моја Отацбино!

У ромору материна гласа,
Над колевком мојом кад је мино,
Ја сам чула твоје слатко име,
Мила, драга, моја Отацбино!

И кад умрем — па ми кости моје,
Већ презије освећено вино,
Ја ћу т' сенком лаколетне душе,
Благосиљат' — мила Отацбино!

Паланка 1898 год.

Па за то те љубим из све душе,
Љубим небо што над тобом плави,
Љубим шуме, потоке и врела,
И росицу на зеленој трави...

Ти си моја најмилија мајка,
Света груд' родитеља муга,
Ти си олтар на ком службу служим,
Ти ми узор жића млађанога!

Културно наслеђе
Милица С. Јовановића
Србије

ОДГОЗОРИ УРЕДНИШТВА

Г. Илији Драгутиновићу судији првостепеног крагујевачког суда. Примљени су тридесет и шест динара, које сте изволели испослати за дванаест претплатника. Уредништво је са задовољством примило и знању, ваше, одиста похвално старање за лист; и оно ваше пријатељство цени. Ваша пажња, тим је значајнија, што међу претплатничима, чија сте имена доставили, нема ни једног вашег колеге. Поздрављамо вас искрено.

Шиндику адвокату, — Јагодина. Послали смо вам бројеве, за 25. претплатника. Овај број сведочи, да смо, с разлогом, рачунали на вас. Молимо вас да верујете у нашу искрену захвалност. Радо бисмо примили за штампу и какав ваш рукопис. Познајемо вас и као вредног человека и као добrog правника, па верујемо, да ваша пажња према листу, може и с те стране, да до-принесе. Мило нам је, што вам можемо јавити, да су се скоро сва господа адвокати из Крагујевца већ претплатила. Изгледи су, за стално напредовање листа, потпуно сагласни нашим очекивањима. Поздрављамо вас искрено.

Г. Мих. Д. Срезојевићу порезнику. — Рековац. Примили смо послатих 12. динара на име претплате за г. Др. Илију Јовановића. Хвала на пажњи. Молимо вас, заузмите се и даље за наш лист. Немојте на по пута застати. Поздравље вама и г. Милану.

Г. Саватићу. Крагујевац. Са 9. бројем послаће се г. Др Богдановићу и 8. број. Молимо вас, да претплатнике упућујете, да се код своје месне

поште претплате, јер ће се од 1. Јануара 1899. год. наш лист слати само онима, који буду код месне поште претплату положили. Ово важи и за све наше пријатеље, који се за наш лист интересују.

Г. Александру М. Илићу питомцу III године ратарске школе — Краљево. Г. Ђока Јовановић није више наш уредник. За то, ако би желели, да се на наш лист претплатите, а ви се обратите на уредништво „Криминалне Кронике“, позоришни трг, преко од споменика Кнеза Михаила. Најбоље ће бити, да се код своје месне поште претплатите.

Г. Владиславу Спасојевићу сарадчу — Лазаревац. Са 9. бројем добићете и 7. бр. Одговор на вашу карту. Поздрав.

Г. Боголубу Лазаревићу, порезнаку ср. млавског — Петровац. Тражене бројеве добићете ако се код поште претплатите. Молимо вас, да се заузмете око распостирања нашега листа. Поздравље вам искрено.

Г. Ст. Пејовићу поштару — Брушевић. Молимо вас, да ваше претплатнике упутите на пошту ради претплате, па ће се бројеви одмах послати. Поздравље вам и од г. Саве.

Г. Жарку Џ. Гајићу званичнику ср. рађевског. На вашу поруку одговарамо вам, да ћемо вам лист слати кад се будете код своје месне поште претплатили. Тако је закључено, да се лист од сада шаље само онима, који се буду претплатили код својих месних пошта.

НАПИМ САРАДНИЦИМА.

Молили би наше сараднике — песнике — да за своје песме узимају од сада патриотску тему, како би се наш подмладак соколио на узорита, родољубова дела. Такве песме, са таквом тенденцијом, радо ћемо штампали и дати им одлично место: у листу. У осталом, листу је и задатак, да у општем делу ради у правцу родољубља и пожртвовања за све оно, што иде у корист наше отаџбине и наше националне идеје.

